

Fitxa descriptiva del projecte

Aprentatge Servei Servei Comunitari ambiental

Dades generals del projecte	
Títol del projecte	Projecte AMPHIBIA: coneixent, estudiant i conservant les basses
Tipologia	Servei Comunitari ambiental
Àmbit temàtic	<i>Aigua; biodiversitat i territori;</i>
Xarxa/entitat impulsora de la XESC	Xarxa d'Escoles Verdes
Altres entitats/agents promotores	<i>Societat Catalana d'Herpetologia</i>
ODS relacionats	4, 15 i 17
Més informació del projecte	https://soccatherp.org/servei-comunitari/ www.amphibia.cat

Objectius

Referits a l'aprenentatge (podeu posar un màxim de 4 objectius)

- Descobrir les amenaces que afecten als amfibis.
- Entendre i reconèixer la importància dels amfibis dins la xarxa tròfica.
- Utilitzar diferents eines per l'estudi i conservació dels punts d'aigua.
- Desenvolupar capacitats per realitzar accions encarades a la divulgació dels amfibis

Referits al servei (podeu posar un màxim de 4 objectius)

- Identificar i localitzar els punts d'aigua de cada municipi.
- Avaluar l'estat de conservació dels punts d'aigua del municipi col·laborant amb el projecte de ciència ciutadana 1.000 punts d'aigua.
- Enumerar i classificar les espècies d'amfibis de cada punt d'aigua.
- Crear vincles estables entre entitats ambientals, centres educatius, Ajuntaments i propietaris particulars de punts d'aigua.

Breu descripció del projecte (màxim 250 paraules)

El projecte AMPHIBIA sorgeix de la necessitat de donar a conèixer i protegir els amfibis, altres espècies aquàtiques i els seus hàbitats. La proposta de Servei Comunitari es basa en que els participants valorin la importància d'aquests animals al seu propi municipi mitjançant estudis, divulgació i conservació.

Per una banda, l'alumnat s'endinsa al món dels amfibis i comprèn les seves problemàtiques mitjançant activitats dinàmiques a l'aula. Per l'altra, es fa un servei on els alumnes fan ciència ciutadana prospectant basses i recollint informació, participen creant / millorant una bassa o bé realitzen una campanya d'educació ambiental al municipi.

Aquest projecte busca la complicitat de l'alumnat per tal d'aconseguir objectius relacionats amb la conservació dels amfibis.

El Servei Comunitari ha estat guardonat com el millor ApS de la categoria d'educació ambiental de l'estat a la VII edició dels Premios Aprendizaje-Servicio 2021.

Vinculació curricular (marqueu les caselles corresponents)

☐ **Nivell d'educació infantil-primària:**
competències bàsiques

- ☐ artística i cultural
- ☐ comunicativa lingüística i audiovisual
- ☐ aprendre a aprendre
- ☐ autonomia i iniciativa personal
- ☐ coneixements i interacció amb el món físic
- ☐ matemàtica
- ☐ social i ciutadana
- ☐ tractament de la informació i competència digital

☒ **Nivell d'educació secundària:**
competències bàsiques per àmbits

- ☐ personal i social
- ☐ artística
- ☒ digital
- ☐ cultura i valors
- ☒ lingüística
- ☒ social (ciències socials)
- ☒ científica i tecnològica
- ☒ matemàtica
- ☐ educació física

Podeu explicar breument els continguts curriculars (màxim 250 paraules)

Continguts clau i curriculars de la matèria de Biologia i Geologia de 3r i 4rt d'ESO que formen part del projecte AMPHIBIA.

Continguts clau	Continguts curriculars
CC15. Investigació i experimentació	CC15.1. Fases d'una investigació. Disseny d'un procediment experimental.
	CC15.2. Plantejament de preguntes i identificació dels models científics teòrics que poden ser més útils per respondre-les.
	CC15.3. Disseny d'investigacions per validar hipòtesis que comportin controlar variables.
	CC15.4. Argumentació de les conclusions.
	CC15.5. Projecte d'investigació en grup.
CC27. Ecosistemes i activitat humana	CC27.5. Anàlisi d'alguns problemes ambientals com: la generació de residus, la pluja àcida, la disminució de la capa d'ozó i l'augment del diòxid de carboni atmosfèric. Argumentació de mesures preventives i correctores i concreció de propostes d'actuació a l'entorn proper.
CC9. La vida, conservació i canvi	CC9.1. La cèl·lula. Estructura, tipus.
	CC9.9. La biodiversitat al llarg del temps: dels primers microorganismes als organismes pluricel·lulars.
CC12. Ecologia i medi ambient	CC12.1. Biodiversitat i distribució dels éssers vius a la Terra.
	CC12.2. Components de l'ecosistema. Relacions tròfiques. Factors limitants i adaptacions. Hàbitat i nínxol ecològic.
	CC12.4. Impacte de l'activitat humana en el medi ambient.

Temporització

Sessions d'aprenentatge a l'aula. En aquest apartat podeu indicar una estructura aproximada de les sessions d'aprenentatge, com per exemple el calendari de les sessions, nombre de sessions i durada, temàtica, persones responsables, etc.

L'aprenentatge al centre educatiu és una actuació que principalment han dut a terme els docents dels vuit instituts que formen part del Servei Comunitari, que prèviament han rebut formació per part de l'equip tècnic de la SCH.

Durant les activitats d'aprenentatge l'alumnat de 3r i 4t d'ESO s'han endinsat al món dels amfibis (tot coneixent la seva biologia, diversitat, comportament, paper als ecosistemes, entre altres), s'han familiaritzat amb la cerca en línia a través de mapes dels punts d'aigua propers al seu centre educatiu, i han après a fer un mostreig d'amfibis seguint una metodologia científica i han descobert les causes i conseqüències de les seves problemàtiques, així com les principals accions de conservació per protegir les seves poblacions i hàbitats mitjançant activitats dinàmiques.

Les sessions d'aprenentatge a l'aula realitzades han sigut les següents*:

- S1: Introducció als amfibis.
- S2: L'espècie "paraigua" i la identificació de larves.
- S3: Mostreig d'amfibis i caracterització dels punts d'aigua.
- S4: Punts d'aigua propers al centre educatiu.
- S5: Problemàtiques associades als amfibis.
- S6: La importància de la implicació dels propietaris de terrenys.
- S7 i 8: Campanya d'educació ambiental per protegir els amfibis (1 i 2).

Aquestes sessions, d'una hora cada una, s'han realitzat des del gener fins al juny durant l'horari lectiu, i cada institut ha triat segons el grup i el calendari les dates més idònies per a fer-les.

*A partir del curs 2021-2022 els instituts faran servir uns dossiers actualitzats i les sessions són lleugerament diferents. Es poden consultar a: <https://soccatherp.org/material-pedagogic-amphibia/>

Sessions de servei. En aquest apartat podeu indicar una estructura aproximada de les sessions de servei, com per exemple calendari de les sessions, nombre de sessions i durada, temàtica, persones responsables, etc.

Al curs 2020-2021, set dels vuit instituts que formen part del projecte han completat amb èxit el servei actiu a la comunitat. Aquest ha ocupat una jornada d'acompanyament a l'alumnat per cada grup/classe.

L'equip tècnic de la SCH ha coordinat, col·laborant amb els docents dels centres i l'administració local de cada municipi, la realització d'aquestes jornades de servei.

Aquests han sigut els serveis realitzats:

- L'Institut Escola la Tordera, l'Institut Tordera i l'Institut de Santa Coloma de Farners han fet varis simulacres de mostreig d'amfibis a diferents punts d'aigua.
- L'Institut Baix Penedès, l'Institut Esteve Albert, l'Institut El Suí han fet una actuació de restauració de diferents punts d'aigua a seu municipi.
- L'Institut de Sils ha construït una bassa des de zero en una finca municipal molt propera al centre.

Per a més detalls de cadascuna de les actuacions es pot consultar el vídeo resum del curs 2020-2021(<https://www.youtube.com/watch?v=ZOC9q6hnEJo&t=24s>).

Sistema d'avaluació del projecte. Expliqueu breument com i quan s'ha avaluat el projecte i quins indicadors s'han fet servir (màxim 250 paraules)

El criteri d'avaluació 1 (CA1) correspon a la matèria de Biologia i Geologia de 3r ESO mentre que el criteri d'avaluació 13 (CA13) correspon a la matèria de Biologia i Geologia de 4rt ESO.

CRITERIS D'AVALUACIÓ	INDICADORS D'AVALUACIÓ		
	NIVELL 1 (SATISFACTORI)	NIVELL 2 (NOTABLE)	NIVELL 3 (EXCEL·LENT)
CA1. Elaborar conclusions en funció de les evidències recollides en un procés de recerca, identificar els supòsits que s'han assumit en deduir-les, i argumentar-les.	L'alumne no és capaç de realitzar de manera autònoma el dossier del projecte ni és capaç de relacionar les evidències recollides per elaborar conclusions amb arguments sòlids. L'alumne no és capaç de realitzar la investigació seguint el mètode científic.	L'alumne és capaç de realitzar amb ajuda el dossier del projecte però no és capaç de relacionar les evidències recollides per elaborar conclusions amb arguments sòlids. L'alumne és capaç de realitzar la investigació amb ajuda seguint el mètode científic.	L'alumne és capaç de realitzar de manera totalment autònoma el dossier del projecte i és capaç de relacionar les evidències recollides per elaborar conclusions amb arguments sòlids. L'alumne coneix el mètode científic i treballa autònomament.
CA13. Relacionar els efectes que provoquen les activitats humanes, les activitats professionals o productives, amb la dinàmica dels diferents sistemes de la Terra i argumentar les mesures d'estalvi i de reducció d'impactes mediambientals adequades en cada cas.	L'alumne no és capaç de relacionar els efectes que provoquen les activitats humanes amb la supervivència dels amfibis ni és capaç d'establir mesures de reducció dels impactes mediambientals que afavoreixin la conservació dels amfibis i del seu hàbitat.	L'alumne és capaç de relacionar amb ajuda els efectes que provoquen les activitats humanes amb la supervivència dels amfibis. És capaç d'establir mesures de reducció dels impactes mediambientals amb ajuda que afavoreixin la conservació dels amfibis i del seu hàbitat.	L'alumne és capaç de relacionar autònomament els efectes que provoquen les activitats humanes amb la supervivència dels amfibis. És capaç d'establir mesures de reducció dels impactes mediambientals autònomament que afavoreixin la conservació dels amfibis i del seu hàbitat.

Comunicació i difusió del projecte. Si dueu a terme accions de comunicació i difusió, indiqueu quina/es són (màxim 250 paraules)

S'està treballant per fer pública una web nova i exclusiva per al projecte AMPHIBIA anomenada www.amphibia.cat. Aquesta web aspira a servir com a plataforma d'intercanvi d'informació entre els agents implicats i l'entitat, així com una font d'informació per a tots els públics.

A més, s'ha creat una pàgina nova sobre el Servei Comunitari AMPHIBIA a la web de la Societat Catalana d'Herpetologia: <https://soccatherp.org/servei-comunitari/>. Inclou la descripció del projecte, els agents implicats (amb un mapa dels instituts), un tríptic informatiu, el material pedagògic per a les sessions d'aula i de camp i un vídeo resum del darrer curs que es va desenvolupar amb normalitat.

S'han fet publicacions del projecte a Facebook, Instagram, Twitter i, puntualment, també a la web de l'entitat i al canal de Youtube.

Teniu previst fer algun tipus d'acte de reconeixement o cloenda? (màxim 250 paraules)

Cada institut que ha completat el servei actiu a la comunitat ha gaudit d'un acte de reconeixement amb els docents i els alumnes, on se'ls a entregat un tendal d'agraïment per protegir i estudiar els amfibis i els seus hàbitats al seu municipi. Els tendals estan personalitzats i els instituts se'ls han quedat per penjar-los al centre. A més a més, s'ha fet el muntatge d'un vídeo resum del curs 2020-2021, de 12 minuts de durada, on es mostren totes les etapes del projecte i es reconeix la gran tasca feta per tots els agents implicats.

Altres aportacions sobre el projecte: punts forts, propostes de millora, altres canals que hàgiu fet servir...

Un punt fort a destacar d'aquest projecte és que està dissenyat perquè sigui molt adaptable depenent de les necessitats del grup d'alumnes que el vagi a realitzar, i destaca per la gran participació dels i les joves en tot el procés de plantejament i execució del servei actiu a la comunitat. Això fa que se sentin molt més proper al projecte i que, tant l'aprenentatge a l'aula com les accions de conservació i estudi dels amfibis i els seus hàbitats, tinguin una transcendència més important en l'alumnat.

Com a propostes de millora, es van detectar algunes mancances en el material pedagògic destinat a la realització de les sessions d'aprenentatge dins l'aula utilitzat fins ara, com ara la falta de presentacions digitals amb més contingut, dossiers més explicatius i amb un marc contextual, i una vinculació curricular més detallada. Per aquest motiu, s'ha dut terme l'actualització de gairebé la totalitat del material pedagògic, incorporant presentacions digitals per a cada activitat, nous continguts gràfics i recursos, modificant les sessions, entre d'altres. Tots aquests canvis s'aplicaran al projecte a partir del pròxim curs.

Informació sobre el centre educatiu on s'ha implantat el projecte

Nom del centre educatiu	Institut Tordària
Població	Tordera
Nivell educatiu	Nivell d'educació secundària
Nombre d'alumnes	27

Resultats del servei/materials elaborats	Han realitzat diversos simulacres de mostreig d'amfibis a un punt d'aigua proper al centre. Les dades obtingudes al camp per part de l'alumnat s'han introduït al portal web "1000 punts d'aigua", creat per l'entitat Paisatges Vius, i així han format part d'aquesta xarxa de conservació d'hàbitats aquàtics i han sigut participants d'un projecte de ciència ciutadana.
Assignatura/es que s'han vist involucrades en el projecte	Biologia i Geologia
Altres entitats/agents	Ajuntament de Tordera
Més informació	https://agora.xtec.cat/insdetordera/

Informació sobre el centre educatiu on s'ha implantat el projecte	
Nom del centre educatiu	Institut de Sils
Població	Sils
Nivell educatiu	Nivell d'educació secundària
Nombre d'alumnes	
Resultats del servei/materials elaborats	S'ha construït una bassa temporània des de zero en una finca municipal molt propera al centre educatiu, que servirà de punt de reproducció i refugi per a les diverses espècies d'amfibis de la zona.
Assignatura/es que s'han vist involucrades en el projecte	Biologia i Geologia
Altres entitats/agents	Ajuntament de Sils
Més informació	https://agora.xtec.cat/insils/

Informació sobre el centre educatiu on s'ha implantat el projecte	
Nom del centre educatiu	Institut Baix Penedès
Població	El Vendrell
Nivell educatiu	Nivell d'educació secundària
Nombre d'alumnes	25
Resultats del servei/materials elaborats	S'ha dut a terme actuacions de restauració i manteniment de punts d'aigua del seu municipi, recuperant així el bon estat dels seus ecosistemes aquàtics, que són l'hàbitat de molta fauna i flora autòctona.
Assignatura/es que s'han vist involucrades en el projecte	Biologia i Geologia
Altres entitats/agents	Ajuntament del Vendrell
Més informació	https://agora.xtec.cat/insbaixpenedes/ https://www.instagram.com/institutbaixpenedes/

Informació sobre el centre educatiu on s'ha implantat el projecte

Nom del centre educatiu	Institut Esteve Albert
Població	Sant Vicenç de Montalt
Nivell educatiu	Nivell d'educació secundària
Nombre d'alumnes	107
Resultats del servei/materials elaborats	S'ha dut a terme actuacions de restauració i manteniment de punts d'aigua del seu municipi, recuperant així el bon estat dels seus ecosistemes aquàtics, que són l'hàbitat de molta fauna i flora autòctona.
Assignatura/es que s'han vist involucrades en el projecte	Biologia i Geologia
Altres entitats/agents	Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt
Més informació	https://agora.xtec.cat/iesmontalt/linstitut/

Informació sobre el centre educatiu on s'ha implantat el projecte

Nom del centre educatiu	Institut Santa Coloma de Farners
Població	Santa Coloma de Farners
Nivell educatiu	Nivell d'educació secundària
Nombre d'alumnes	34
Resultats del servei/materials elaborats	Han realitzat diversos simulacres de mostreig d'amfibis a un punt d'aigua proper al centre. Les dades obtingudes al camp per part de l'alumnat s'han introduït al portal web "1000 punts d'aigua", creat per l'entitat Paisatges Vius, i així han format part d'aquesta xarxa de conservació d'hàbitats aquàtics i han sigut participants d'un projecte de ciència ciutadana.
Assignatura/es que s'han vist involucrades en el projecte	Biologia i Geologia
Altres entitats/agents	Ajuntament de Santa Coloma de Farners
Més informació	https://www.iessantacolomadefarners.cat/ca

Informació sobre el centre educatiu on s'ha implantat el projecte

Nom del centre educatiu	Institut Escola la Tordera
Població	Santa Maria de Palau Tordera
Nivell educatiu	Nivell d'educació secundària
Nombre d'alumnes	8
Resultats del servei/materials elaborats	Han realitzat diversos simulacres de mostreig d'amfibis a un punt d'aigua proper al centre. Les dades obtingudes al camp per part de l'alumnat s'han introduït al portal web "1000 punts d'aigua", creat per l'entitat Paisatges Vius, i així han format part d'aquesta xarxa de conservació d'hàbitats aquàtics i han sigut participants d'un projecte de ciència ciutadana.

Assignatura/es que s'han vist involucrades en el projecte	Biologia i Geologia
Altres entitats/agents	Ajuntament de Santa Maria de Palau Tordera
Més informació	https://agora.xtec.cat/ielatordera/

Informació sobre el centre educatiu on s'ha implantat el projecte

Nom del centre educatiu	Institut el Suí
Població	Cardedeu
Nivell educatiu	Nivell d'educació secundària
Nombre d'alumnes	25
Resultats del servei/materials elaborats	S'ha dut a terme actuacions de restauració i manteniment de punts d'aigua del seu municipi, recuperant així el bon estat dels seus ecosistemes aquàtics, que són l'hàbitat de molta fauna i flora autòctona.
Assignatura/es que s'han vist involucrades en el projecte	Biologia i Geologia
Altres entitats/agents	Ajuntament de Cardedeu
Més informació	http://ieselsui.cat/

Informació extra

Aquestes dades corresponen al curs 2020-2021, on l'Institut Serra de Noet no ha pogut realitzar la part del servei actiu a la comunitat a causa de la pandèmia. Durant el curs 2021-2022 aquest institut preveu tornar a realitzar el servei. D'altra banda, la Societat Catalana d'Herpetologia aspira a augmentar la xarxa d'instituts participants els pròxims anys.